

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Палеогеографія

Освітня програма «Науки про Землю»

Спеціальність 103 Науки про Землю

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Палеогеографія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Сав'юк Мирослав Іванович
Контактний телефон викладача	0669267727
Е-mail викладача	myroslav.saviuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Палеогеографія» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності 103 Науки про Землю (10 Природничі науки). При вивченні цієї дисципліни студенти зможуть вивчити методи дослідження древньої географічної оболонки планети Земля, відтворювати окремі компоненти палеорельєфу, читати палеогеографічні карти і криві, ознайомитись з древнім рослинним і тваринним світом, кліматом минулих геологічних епох.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання даної дисципліни є сформування уявлення про основні поняття палеогеографії як науки; фактори розвитку географічної оболонки Землі; закономірності розвитку окремих геосфер Землі від утворення Землі як планети до сьогодні; методи використання палеогеографічних знань.</p> <p>Завданням дисципліни є знайомство із комплексом методів, що дозволяють відтворювати окремі компоненти древньої географічної оболонки, вивчення прийомів палеоландшафтного синтезу, що дозволяють простежувати загальні закономірності та тенденції розвитку древньої географічної оболонки.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні закономірності розвитку древньої географічної оболонки (їх форми втілення), такі як палеогеографічна етапність; циклічність та спрямованість розвитку природи; зональність, секторність і вертикальна диференціація палеоландшафтів; - схему періодизації геологічної історії та особливості розвитку палеогеографічних обстановок протягом кожного періоду ; - методи, що використовуються для визначення абсолютного та відносного віку відкладів; - систему палеогеографічних та палеоекологічних методів, що використовуються для реконструкцій древньої географічної оболонки на глобальному та регіональному рівнях: палеогеологічний, палеогеоморфологічний, палеопедологічний, палеоботанічний, палеозоологічний, палеокліматичні та палеоландшафтних реконструкцій; - методи визначення відносного та абсолютного віку гірських порід. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти теоретичним матеріалом в обсязі всього нормативного курсу, який передбачений навчальною програмою дисципліни; - використовувати палеогеографічні документи для відтворення природних умов 	

минулого; - читати палеогеографічні карти та криві; - будувати палеогеографічні криві; - будувати палеогеографічні схеми і карти; - застосовувати методи палеогеографічних знань.					
4. Компетентності					
- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації. - Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему. - Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах. - Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер. - Здатність самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати.					
5. Результати навчання					
- Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в області наук про Землю. - Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер. - Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу. - Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи у науках про Землю та застосовувати їх при міжпредметних аналізах.					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу - 3 кредити ECTS, 90 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			18		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
3	103 Науки про Землю	2курс		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літерат ура	Завдання, год	Вага оцінк и	Термін виконанн я
Лекційні заняття					
Тема 1. Місце палеогеографії та палеоекології в системі наук про Землю. Предмет вивчення, завдання і класифікація палеогеографії.	Лекція 1 2год	4,9,10	Ознайомитись із історією розвитку палеогеографії, предметом, завданнями, науковим і практичним	2	Згідно розкладу

Методологія і методи. Наукове і практичне значення палеогеографії.			значенням дисципліни, використовуючи презентацію; 2 год.		
Тема 2. Методи палеогеографічних досліджень і літочислення Землі. Основні групи палеогеографічних методів. Методи визначення абсолютного і відносного віку гірських порід. Методи дослідження органічного світу минулих геологічних епох.	Лекція 2 2год	3, 4, 9, 10	Ознайомитись з основними методами досліджень в палеогеографії, Визначенні абсолютного і відносного віку гірських порід та органічного світу минулих геологічних епох, використовуючи презентацію; 2 год.	3	Згідно розкладу
Тема3. Палеогеографічні чинники формування земної кори і рельєфу. Загальна будова Землі як планети. Основні закономірності розвитку земної кори. Основні положення тектоніки літосферних плит. Переміщення літосферних плит в історії Землі.	Лекція 3 2год	4, 7, 9, 10	Ознайомитись з загальною будовою Землі, розвитком структури земної кори протягом 4,6млрд. років, основні етапи розвитку земної кори, гіпотезами про утворення і рух тектонічних плит, типи відносних переміщень плит, утворення рельєфу, підтвердження даної теорії, переміщення плит в історії Землі, використовуючи презентацію; 2 год.	2	Згідно розклад
Тема 4. Палеогеографічні реконструкції та інтерпретації. Поняття «суша» і «область знесення» в палеогеографії. Виявлення похованих форм і особливостей реконструйованого рельєфу. Реконструкція розташування давніх річок, виявлення особливостей древніх басейнів. Виявлення стародавнього клімату.	Лекція 4 2год	3, 4, 7,9, 10	Ознайомитись з основними принципами реконструкцій і поняттями в палеогеографії такими як «суша», «область знесення», виявлення та реконструкція похованого рельєфу, річок, виявлення за	3	Згідно розклад

			кліматичними показниками палеоклімату, використовуючи презентацію та інші матеріали; 2 год.		
Тема 5. Етапи еволюції Землі. Докембрійський етап. Догеологічна історія розвитку Землі. Особливості докембрійського етапу. Еволюція земної кори в докембрії. Палеогеографічні умови докембрію. Органічний світ докембрію. Корисні копалини.	Лекція 5 1 год	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10	Ознайомитись з основними етапами еволюції Землі в докембрії, а саме: доархейським , архейським, протерозойським , їхніми особливостями, кліматичними умовами та органічним світом, використовуючи презентацію; 2 год.	3	Згідно розклад
Тема 6. Етапи еволюції Землі. Палеозойський етап. Еволюція земної кори в палеозої. Палеогеографічні умови палеозою. Органічний світ палеозою. Корисні копалини.	Лекція 6 1 год	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10	Ознайомитись з основними етапами еволюції Землі в палеозойську еру, її особливостями, кліматичними умовами та органічним світом, використовуючи презентацію; 2 год.	3	Згідно розклад
Тема 7. Етапи еволюції Землі. Мезозойський етап. Еволюція земної кори в мезозої. Палеогеографічні умови мезозою. Органічний світ мезозою. Корисні копалини.	Лекція 7 1 год	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10	Ознайомитись з основними етапами еволюції Землі в мезозойську еру, її особливостями, кліматичними умовами та органічним світом, використовуючи презентацію; 2 год.	3	Згідно розклад
Тема 8. Етапи еволюції Землі. Кайнозойський етап. Еволюція земної кори в	Лекція 8 1 год	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	Ознайомитись з основними етапами еволюції Землі в кайнозойську еру, її особливостями,	3	Згідно розклад

кайнозої. Палеогеографічні умови кайнозою. Органічний світ кайнозою. Корисні копалини.			кліматичними умовами та органічним світом, використовуючи презентацію; 2 год.		
Практичні заняття					
Тема 1. Палеогеографія як наука. Основні фактори розвитку географічної оболонки Землі. Палеогеографія як наука. Структура, значення, задачі. Місце палеогеографія в природознавстві. Історія розвитку палеогеографії. Основні фактори розвитку географічної оболонки Землі.	Практичне заняття 1 2 год.	7, 8, 9, 10	Розглянути та вивчити роль палеогеографії в науках про Землю, історію її розвитку, основні фактори розвитку географічної оболонки Землі, використовуючи презентацію; 2 год.	4	Згідно розкладу
Тема 2. Літофаціальний аналіз. Загальні відомості про фації. Основні групи фацій. Фаціальний аналіз.	Практичне заняття 2-3 4 год.	7, 8, 9, 10, 4	Розглянути та ознайомитись з вченням про фації. Основні групи фацій, їх аналіз, побудова стратиграфічної колонки та палеогеографічної кривої; 4 год.	8	Згідно розкладу
Тема 3. Особливості розвитку природи Землі кінця докембрію. Розвиток Землі в археї. Особливості розвитку природи Землі в ранньому протерозої. Розвиток природи Землі впродовж пізнього протерозою.	Практичне заняття 4 4 год.	1-10	Вивчити особливості формування та будови основних геотектонічних структур докембрію, скласти схему будови земної кори в кінці докембрію, показати на схемі древні платформи, геосинклінальні пояси, області байкальської складчастості; 2 год.	4	Згідно розкладу

<p>Тема 4. Особливості розвитку природи Землі кінця палеозою. Історія розвитку природи Землі в ранньому палеозої. Особливості розвитку природних компонентів продовж пізньопалеозойської ери. Читання палеогеографічних карт палеозою та виділення основних палеозойських структур на контурних картах</p>	<p>Практичне заняття 5 4 год.</p>	<p>1-10</p>	<p>Вивчити особливості формування та будови основних геотектонічних структур кінця палеозою, скласти схему будови земної кори в кінці палеозою, показати на схемі давні платформи, молоді епібайкальські платформи, області каледонід, герценід, крайові прогини герценід, геосинклінальні пояси; 2 год.</p>	<p>4</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 5. Особливості розвитку природи Землі кінця мезозою. Історія розвитку природи в мезозої. Особливості розвитку природних компонентів продовж мезозою. Читання палеогеографічних карт мезозою та виділення основних мезозойських структур на контурних картах.</p>	<p>Практичне заняття 6 2 год.</p>	<p>1-10</p>	<p>Вивчити особливості формування та будови основних геотектонічних структур кінця мезозою, скласти схему будови земної кори в кінці мезозою, показати на схемі давні платформи, області мезозойської складчастості, молоді епіпалеозойські платформи, геосинклінальні області; 2 год.</p>	<p>4</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 6. Особливості розвитку природи Землі у сучасну епоху. Історія розвитку природи в кайнозої. Особливості розвитку природних компонентів продовж кайнозою. Читання палеогеографічних карт кайнозою та виділення основних кайнозойських</p>	<p>Практичне заняття 7 2 год.</p>	<p>1-10</p>	<p>Вивчити особливості формування та будови основних геотектонічних структур кінця мезозою, скласти схему будови земної кори в кінці мезозою, показати на схемі давні платформи, щити,</p>	<p>4</p>	<p>Згідно розкладу</p>

структур на контурних картах.			молоді платформи, мезозоїди, альпійські структури, крайові прогини, області епіплатформного орогенезу; 2 год.		
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p><i>Поточний контроль</i> здійснюється під час проведення лекційних, лабораторних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><i>Модульний контроль</i> (сума балів за окремий змістовий модуль) проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал.</p> <p><i>Семестровий (підсумковий) контроль</i> проводиться у формі екзамену.</p> <p><i>Екзамен</i> – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.</p>				
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді. Кількість тестових завдань – 25.				
Практичні заняття	<p>Практичні роботи (семінари) вимагають від студентів дотримання певного рівня відповіді, яка передбачає як опору на лекційний матеріал, так і використання рекомендованої літератури та інших додаткових джерел інформації.</p> <p>При оцінюванні відповідей враховується також рівень теоретичної підготовки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків, володіння понятійним апаратом.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він за змістові модулі набрав сумарно 25 балів і вище. Студент не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він за змістові модулі набрав менше 25 балів. У цьому випадку студенту у відомості робиться запис "не допущений" і виставляється				

	<p>набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з відповідною кафедрою, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Напередодні екзамену викладач подає доповідну декану про недопуск студентів академічної групи (груп). Відмітка про недопуск у відомості робиться при наявності розпорядження декана.</p>
--	--

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковою для студентів.

9. Рекомендована література

1. Веклич М. Ф. Основы палеоландшафтоведения. Киев, 1990.
2. Веклич М. Ф. Проблемы палеоклиматологии. Киев, 1990.
3. Верзилин А. Н. Методы палеогеографических исследований. Л., 1979.
4. Вронский В. А., Войткевич Г. Ф. Основы палеогеографии. Ростов н/Д.; М., 1997.
5. Маруашвили Л. И. Палеогеографический словарь. М., 1985.
6. Рослый И. М. Палеогеография антропогена. Киев, 1982.
7. Свинко Й.М., Сивий М.Я. Геологія: Підручник. – К.: Либідь, 2003. – 480с.
8. Сивий М.Я. , Свинко І.М. Геологія. Практикум. К.: Вища школа. – 2006.
9. Свиточ А.А., Сорохтин О.Г., Ушаков С.А. Палеогеография. – М.: Академия, 2004. – 448 с.
10. Рухин Л. Б. Основы общей палеогеографии. Л., 1962.

Викладач _____

Сав'юк М.І.